

Decizia nr. 8801 din 28 octombrie 2009, Sectia civila si de proprietate intelectuala, Inalta Curte de Casatie si Justitie

Prejudiciul moral nu poate fi stabilit prin rigori abstracte stricte, din moment ce el difera de la persoana la persoana, in functie de circumstantele concrete ale fiecarui caz.

Nici argumentul potrivit caruia persoana ce a fost supusa unui prejudiciu moral poate determina intinderea acestuia nu poate fi primit, deoarece, daca ar fi asa, determinarea unui astfel de prejudiciu ar fi lasat doar la aprecierea subiectiva a persoanei interesate.

De asemenea, prejudiciul moral nu poate fi determinat nici prin aprecieri privind eventuale oportunitati de a desfasura activitati sau de a continua activitati care erau in curs la momentul lipirii de libertate.

De aceea, nici Curtea Europeana, atunci cand acorda despagubiri morale nu opereaza cu criteriile de evaluare prestabilite, ci judeca in echitate.

Prin sentinta civila nr. 1905 din 1 iulie 2008, Tribunalul Prahova a admis in parte actiunea formulata de reclamantul P.O. impotriva paratului Statul Roman, prin Ministerul Economiei si Finantelor.

A obligat paratul sa plateasca reclamantului suma totala de 1.528.199 Ron despagubiri civile, din care 28.199 Ron daune materiale si 1.500.000 Ron daune morale.

Pentru a hotari astfel, tribunalul a retinut ca prin ordonanta si mandatul de arestare preventiva nr. 694/P din 1 august 2001, Parchetul de pe langa Tribunalul Prahova a dispus arestarea preventiva a reclamantului de la 1 august 2001 si pana la 30 august 2001 si punerea in miscare a actiunii penale pentru savarsirea infractiunilor de inselaciune, fals, uz de fals si luare de mita.

Scris de Administrator

Duminică, 23 Decembrie 2012 17:20 -

Masura arestarii preventive a fost prelungita de instanta pana la data de 29 septembrie 2001.

Reclamantul, alaturi de alte patru persoane, a fost trimis in judecata prin rechizitoriul Parchetului de pe langa Tribunalul Prahova.

Prin decizia nr. 2784 din 11 iunie 2003 a Curtii Supreme de Justitie, Sectia penala au fost casate decizia penala nr. 314 din 10 iulie 2002 a Curtii de Apel Ploiesti si sentinta penala nr. 164 din 16 aprilie 2002 a Tribunalului Prahova, iar cauza a fost restituita la Parchetul de pe langa Tribunalul Prahova pentru continuarea probatorului, mentinandu-se, totodata, masura arestarii preventive a celor 5 inculpati.

Prin ordonanta nr. 309/P/2003 a P.N.A s-a dispus inlocuirea masurii arestarii preventive a unui numar de 4 persoane, printre care si reclamantul, cu masura obligarii de a nu parasi tara in intervalul 31 iulie 2003 - 29 august 2003, retinandu-se si ca masura arestarii preventive a reclamantului a incetat de drept la 1 august 2003.

Prin ordonanta nr. 6300/P din 7 martie 2007 a Parchetului de pe langa Judecatoria Ploiesti s-a dispus clasarea cauzei sub aspectul infractiunii prevazute de art. 288 alin. (1) din Codul penal, incetarea urmaririi penale pentru infractiunea prevazuta de art. 248 din Codul penal, pentru implinirea termenului de prescriptie a raspunderii penale si scoaterea de sub urmarire penala pentru infractiunile prevazute de art. 288 alin. (1), art. 291, art. 215 alin. (1), alin. (2) si alin. (3) din Codul penal, deoarece, din probele administrate in cauza nu a rezultat ca reclamantul ar fi comis aceste infractiuni.

Prin sentinta penala nr. 359 din 26 februarie 2008 a Judecatoriei Ploiesti, definitiva in urma respingerii recursului prin decizia penala nr. 612 din 18 iunie 2008 a Tribunalului Prahova a fost respinsa ca nefondata plangerea C.N. Posta Romana S.A. impotriva ordonantei nr. 6300/P/2004.

Tribunalul, facand aplicarea dispozitiilor art. 504 din Codul de procedura civila si art. 5 paragraful 1 din Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale, a constatat ca, atat timp cat fata de reclamant s-a luat masura arestarii preventive timp de 2 ani pentru savarsirea unor infractiuni fata de care, ulterior, s-a dispus scoaterea de sub urmarirea penala pentru ca faptele nu au fost savarsite de inculpat, retinerea reclamantului a fost

Scris de Administrator

Duminică, 23 Decembrie 2012 17:20 -

---

nelegala.

Reclamantul are dreptul la repararea pagubei suferite, reprezentand imposibilitatea de a incasa un venit lunar conform pregatirii sale profesionale de la data arestarii si pana la data reangajarii, precum si la daune morale.

A mai retinut tribunalul, ca dreptul la despagubire este justificat si de durata procedurii, care nu a fost rezonabila.

Perioada de 6 ani a procedurii penale si mediatizarea accentuata a procesului au avut repercusiuni negative asupra vietii private a reclamantului, pe plan profesional si social, ceea ce a dus si la o incalcare a art. 8 din Conventia europeana.

Prin decizia nr. 281 din 15 decembrie 2008, Curtea de Apel Ploiesti, Sectia civila si pentru cauze cu minori si de familie a admis apelurile declarate de paratul Statul Roman, prin Ministerul Economiei si Finantelor si Parchetul de pe langa Tribunalul Prahova impotriva sentintei, pe care a schimbat-o in parte, in sensul ca a redus quantumul daunelor morale la 200.000 lei.

Apelul declarat de reclamant impotriva aceleiasi sentinte a fost respins ca nefondat.

Instanta de apel a retinut ca, potrivit art. 504 alin. (3) din Codul de procedura penala, privarea sau restrangerea de libertatii in mod nelegal se stabileste, dupa caz, si prin ordonanta procurorului de scoatere de sub urmarire penala, motiv pentru care reclamantul este indreptatit la repararea prejudiciului cauzat pentru privarea sa de libertate in perioada 1 august 2001 - 31 iulie 2003.

A mai retinut instanta de apel, ca acordarea prejudiciului moral semnifica o reparatie morala de principiu, dar ca nu exista criterii legale de determinare a quantumului unor astfel de despagubiri, practica judiciara stabilind ca despagubirile morale nu trebuie sa constituie un motiv de imbogatire fara justa cauza.

Scris de Administrator

Duminică, 23 Decembrie 2012 17:20 -

In aceste conditii, suma solicitata de reclamant prin cererea de chemare in judecata - 3.125.000 lei - si cea acordata de prima instanta cu titlu de daune morale -1.500.000 lei sunt exagerate, ducand la o imbogatire fara justa cauza.

In ceea ce priveste cererea reclamantului de a i se recunoaste vechimea in munca, instanta a constatat ca aceasta pretentie nu a fost formulata prin cererea de chemare in judecata.

Impotriva acestei decizii, in termen legal, au declarat recurs reclamantul, Ministerul Public - Parchetul de pe langa Curtea de Apel Ploiesti si Ministerul Finantelor Publice pentru Statul Roman.

Reclamantul a invocat dispozitiile art. 304 pct. 8 si pct. 9 din Codul de procedura civila si a aratat ca decizia instantei de apel este nelegala, deoarece art. 505 alin. (1) din Codul de procedura penala stabileste criteriile in functie de care se stabileste intinderea daunei morale.

Prejudiciul moral suferit este complex, deoarece i-a afectat viata de familie, profesionala si sociala.

Astfel, dupa punerea in libertate nu a putut relua afacerea imobiliara in care era implicat anterior arestarii, viata de familie a fost perturbata si a trebuit sa indure regimul de detentie si aducerile in fata instantei in stare de arest.

De asemenea, prejudiciul moral se datoreaza si mediatizarii excesive a cazului sau, in care a fost prezentat ca un infractor.

Toate aceste aspecte au fost dovedite prin probatoriul administrat in cauza.

Recurentul a mai aratat ca este eronata sustinerea instantei de apel ca daunele morale

Scris de Administrator

Duminică, 23 Decembrie 2012 17:20 -

---

acordate ar duce la o imbogatire fara justa cauza, deoarece arestarea pe nedrept a adus atingere valorilor ce definesc personalitatea umana si numai persoana care a suferit lezarea libertatii este in masura sa evalueze prejudiciul moral suferit.

Ministerul Public a aratat ca decizia este nelegala, fiind data cu nesocotirea art. 506 alin. (2) si a art. 505 alin. (1) din Codul de procedura penala.

Prevederile coroborate ale art. 139 alin. (33) si 504 alin. (2) si alin. (3) din Codul de procedura penala duc la concluzia ca dreptul la repararea pagubei se naste numai in situatia in care masura arestarii preventive se revoca pentru ca a fost luata cu incalcarea prevederilor legale, asa cum se prevede si in art. 5 din Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale.

Or, masura arestarii preventive a reclamantului a respectat dispozitiile art. 148 lit. h din Codul de procedura penala, iar prin ordonanta de scoatere de sub urmarire penala nu s-a retinut ca arestarea preventiva a fost nelegala.

A mai aratat recurentul, ca fata de circumstantele concrete ale cauzei, quantumul daunele morale acordate este excesiv.

Recurentul Statul Roman, prin Ministerul Finantelor Publice, a invocat dispozitiile art. 304 pct. 9 din Codul de procedura civila si a aratat ca in cauza nu sunt aplicabile dispozitiile art. 504 din Codul de procedura penala, care este de stricta interpretare si prevede expres situatiile in care o persoana are dreptul la despagubiri.

Masura arestarii preventive nu poate fi considerata aprioric nelegala, iar nelegalitatea arestarii trebuie stabilita prin ordonanta a procurorului sau prin hotarare judecatoreasca.

A mai aratat recurentul, raportandu-se la practica judiciara in materie, ca suma acordata cu titlu de daune morale este exagerata.

Toate cele trei recursuri permit incadrarea in dispozitiile art. 304 pct. 9 din Codul de procedura civila, dar nu sunt fondate, pentru cele ce se vor arata in continuare.

Atat Ministerul Public cat si Statul Roman, prin Ministerul Finantelor Publice au aratat ca in cauza nu sunt incidente dispozitiile art. 504 - 506 din Codul de procedura penala, deoarece nu sunt indeplinite conditiile reglementate de aceste texte de lege.

Potrivit art. 504 alin. (2) si alin. (3) din Codul de procedura penala, are dreptul la repararea pagubei persoana care, in cursul procesului penal, a fost privata de libertate ori careia i s-a restrans libertatea in mod nelegal. Privarea sau restrangerea de libertate in mod nelegal trebuie stabilita, dupa caz, prin ordonanta a procurorului de revocare a masurii privative sau restrictive de libertate, prin ordonanta a procurorului de scoatere de sub urmarire penala sau de incetare a urmaririi penale pentru cauza prevazuta in art. 10 alin. (1) lit. j ori prin hotarare a instantei de revocare a masurii privative sau restrictive de libertate, prin hotarare definitiva de achitare sau prin hotarare definitiva de incetare a procesului penal pentru cauza prevazuta in art. 10 alin. (1) lit. j.

Din momentul in care Romania a devenit parte contractanta a Conventiei pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale, textele de lege care vizeaza drepturi si garantii care fac obiectul de reglementare al acestei conventii se interpreteaza in conformitate cu dispozitiile acesteia, potrivit principiului preeminentei dreptului international, consacrat de dispozitiile art. 11 si ale art. 20 din Constitutia Romaniei.

Or, dreptul la libertate si siguranta este garantat de art. 5 din Conventie, care in par. 1 lit. c prevede ca nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu exceptia cazului in care a fost arestat sau retinut in vederea aducerii in fata autoritatii judiciare competente, sau cand exista motive verosimile de a banui ca a savarsit o infractiune sau cand exista motive temeinice de a crede in necesitatea de a-l impiedica sa savarseasca o infractiune sau sa fuga dupa savarsirea acesteia.

Dreptul la despagubiri in situatia lipirii nelegale de libertate este garantat, de asemenea, de art. 5 paragraful 5 din Conventie, care conditioneaza acordarea de despagubiri doar de existenta unei arestari nelegale, fara a fi necesara o hotarare judecatoreasca anterioara prin care sa se constate nelegalitatea retinerii sau arestarii.

Scris de Administrator

Duminică, 23 Decembrie 2012 17:20 -

In cauza, reclamantul a fost arestat de procuror la data de 1 august 2001 si a fost pus in libertate la data de 31 iulie 2003, data la care masura arestarii preventive a incetat de drept.

Este important de subliniat faptul ca arestarea reclamantului a fost dispusa si s-a derulat in conditiile vechilor reglementari din Codul de procedura penala privind masura arestarii preventive, care nu erau conforme exigentelor art. 5 din Conventie, aspect ce a determinat si o prima condamnare a Romaniei la Curtea Europeana a Drepturilor Omului in cauza Partea impotriva Romaniei (hotararea din 3 iunie 2003).

In afara acestui aspect, care ar fi dus prin el insusi la obtinerea de despagubiri in fata Curtii Europene a Drepturilor Omului, se constata ca, desi recurentii sustin ca arestarea a respectat intru totul dispozitiile legale privind arestarea preventiva, Curtea Suprema de Justitie, prin decizia nr. 2784 din 11 iunie 2003 a Sectiei penale a restituit cauza la procuror pentru completarea materialului probator, retinand ca faptele, asa cum sunt retinute prin rechizitoriu nu sunt conturate in mod clar.

Prin ordonanta data de procuror la 7 martie 2007 in dosar nr. 6300/P/2004 s-a constatat ca din administrarea probelor, nu rezulta ca invinutii au comis infractiuni de inselaciune si ca P.O. nu a intocmit documentele false pe baza carora s-au emis facturile de catre societatea prestatoare.

Prin urmare, toate aceste constatari ulterioare ale instantei de judecata si ale procurorului, duc la concluzia ca la data arestarii nu existau motive verosimile de a banui ca reclamantul a savarsit o infractiune, ceea ce inseamna ca arestarea preventiva a reclamantului nu a fost conforma exigentelor art. 5 paragraful 1 lit. c din Conventie nici sub acest aspect.

In ceea ce priveste critica formulata de toti cei trei recurenti cu privire la quantumul sumei acordate cu titlu de despagubiri pentru prejudiciul moral suferit, se constata ca, intr-adevar, art. 505 alin. (1) din Codul de procedura penala stabileste criteriile in functie de care se determina acordarea despagubirilor pentru prejudiciul suferit dar nu stabileste si criteriile de cuantificare a acestuia.

Acest lucru este pe deplin justificat de faptul ca prejudiciul moral nu poate fi stabilit prin rigori abstracte stricte, din moment ce el difera de la persoana la persoana, in functie de circumstantele concrete ale fiecarui caz.

Scris de Administrator

Duminică, 23 Decembrie 2012 17:20 -

Nici argumentul prezentat de reclamant ca doar persoana ce a fost supusa unui prejudiciu moral poate determina intinderea acestuia nu poate fi primit, deoarece, daca ar fi asa, determinarea unui astfel de prejudiciu ar fi lasat doar la aprecierea subiectiva a persoanei interesate.

De asemenea, prejudiciul moral nu poate fi determinat nici prin aprecieri privind eventuale oportunitati de a desfasura activitati sau de a continua activitati care erau in curs la momentul lipirii de libertate.

De aceea, nici Curtea Europeana, atunci cand acorda despagubiri morale nu opereaza cu criteriile de evaluare prestabilite, ci judeca in echitate.

Or, judecand in echitate, se constata ca suma acordata reclamantului cu titlu de despagubiri pentru prejudiciul moral suferit este suficienta pentru a oferi o reparatie completa pentru atingerea adusa onoarei, reputatiei si persoanei reclamantului, atat in ceea ce priveste viata sa privata cat si cea sociala.

Fata de cele expuse mai sus, recursurile declarate sunt nefondate si, in temeiul art. 312 alin. (1) din Codul de procedura civila, s-au respins ca atare.